

Finančné zabezpečenie plnenia zákonných povinností a možností

1. Východiská finančného zabezpečenia plnenia úloh vyplývajúcich zo zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v platnom znení orgánmi územnej samosprávy

Nariadenie vlády SR č. 221/1999 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania Slovenskej republiky patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 20 % obyvateľstva v znení neskorších predpisov ustanovilo zoznam obcí, v ktorých tvoria podľa posledného sčítania obyvatelia národnostných menšín najmenej 20 % obyvateľstva. Celkovo ide o 638 obcí, z toho 507 obcí s obyvateľstvom patriacim k maďarskej národnostnej menšine, 56 obcí k rusínskej, 50 obcí k rómskej, 6 obcí k ukrajinskej, 1 obec k nemeckej národnostnej menšine a 18 obcí s obyvateľstvom patriacim k dvom národnostným menšinám¹.

Financovanie obce sa odvíja predovšetkým od veľkosti obce (podľa počtu obyvateľov) a od ďalších faktorov. Príjmami rozpočtu obce sú výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu, nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona, úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce, sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou, dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce, podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu (napr. 70 % výnosu dane z príjmov fyzických osôb s výnimkou dane z príjmov, ktorá sa vyberá zrážkou), dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov, ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok, účelové dotácie z rozpočtu vyššieho územného celku alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov, prostriedky z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na konkrétny účel, iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi. Kľúčovými právnymi predpismi, ktoré upravujú príjmy obcí, sú zákon č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady a najmä zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Najväčšia obec uvedená v nariadení vlády SR č. 221/1999 Z. z. sú Nové Zámky, ktoré majú 37 512 obyvateľov (podľa údajov z roku 2019). Najmenšia obec uvedená v predmetnom nariadení vlády, Ondavka, má 11 obyvateľov. 496 obcí (76%), ktoré majú povinnosť zabezpečovať príslušníkom národnostných menšín právo používať jazyky národnostných menšín v úradnom styku, má **200 – 3000 obyvateľov**.

¹ 11 obcí s rusínskou a ukrajinskou národnostnou menšinou; 5 obcí s maďarskou a rómskou národnostnou menšinou; 1 obec s ukrajinskou a rómskou národnostnou menšinou; 1 obec s rusínskou a rómskou národnostnou menšinou.

Tabuľka 1

počet obyvateľov	národnostná menšina					
	maďarská	rómska	rusínska	ukrajinská	nemecká	spolu
0 – 40	0	0	8	3	0	11
41 – 200	43	6	39	9	0	97
201 – 500	147	7	15	5	1	175
501 – 1000	138	12	4	3	0	157
1001 – 3000	142	22	0	0	0	164
3001 – 5000	16	9	0	0	0	25
5001 – 10000	12	1	1	0	0	14
10001 – 20000	8	0	0	0	0	8
20001 – 50000	5	0	0	0	0	5
spolu	511	57	67	20	1	656

Pozn.: obce, v ktorých žijú príslušníci dvoch rôznych národnostných menšín, sú v tabuľke zarátané za obidve národnostné menšiny, t. j. 18 obcí je v tabuľke uvedených dvakrát.

Tabuľka 2

počet obyvateľov	dvojazyčné obce	názov obce	počet obyvateľov	menšinový jazyk
0 – 40	2	Oššinkov	23	rusínsky, ukrajinský
		Parihuzovce	21	rusínsky, ukrajinský
41 – 200	6	Prituľany	44	rusínsky, ukrajinský
		Runina	77	rusínsky, ukrajinský
		Mikulášová	126	rusínsky, ukrajinský
		Čukalovce	160	rusínsky, ukrajinský
		Rokytovce	171	rusínsky, ukrajinský
		Palota	198	rusínsky, rómsky
		201 – 500	6	Dubová
501 – 1000	2	Dulovo	261	maďarský, rómsky
		Nižný Mirošov	271	rusínsky, ukrajinský
		Rakytník	332	maďarský, rómsky
		Cakov	335	maďarský, rómsky
		Chmeľová	373	rusínsky, ukrajinský
		Cigeľka	603	ukrajinský, rómsky
501 – 1000	2	Jarabina	932	rusínsky, ukrajinský
1001 – 3000	1	Drahňov	1558	maďarský, rómsky
3001 – 5000	1	Veľká Ida	3867	maďarský, rómsky
spolu	18	-	9562	-

Podľa údajov z databázy FinStat za rok 2019 obec nachádzajúca sa v nariadení vlády č. 221/1999 Z. z. so 40 a menej obyvateľmi priemerne hospodári s výnosmi 24 087 eur a nákladmi 19 715,29 eur ročne. V rozpočtoch 3 z týchto obcí v roku 2019 figurovali aj dotácie spolu vo výške 47 885 eur.² Päť najväčších miest uvedených v predmetnom nariadení vlády v roku 2019 hospodáril priemerne s výnosmi 18 442 409 eur a nákladmi 18 185 889 eur. Osemnásť obcí má povinnosť zabezpečovať možnosť používať dva jazyky národnostných

² Údaje za obec Ondavka neboli dostupné.

menších. Výdavky na zabezpečovanie týchto možností by teda teoreticky mali dosahovať dvojnásobnú výšku.

Správa o stave používania jazykov národnostných menšín na území Slovenskej republiky za obdobie rokov 2019 – 2020 (ďalej ako „správa“) sa prvýkrát zameriavala aj na zistenie informácií o finančnej náročnosti aplikácie zákona č. 184/1999 Z. z. orgánmi územnej samosprávy, a to zaradením dvoch nových otázok do dotazníka: *Uvedte približnú výšku finančných prostriedkov z rozpočtu obce, ktoré obec v sledovanom období vynaložila na predmetné oblasti a Uvedte odhadovanú výšku finančných prostriedkov z rozpočtu obce, ktoré sú potrebné na plnenie nasledovných zákonných povinností a možností na kalendárny rok.* Výsledky zisťovania údajov v tejto oblasti tvoria základ analýzy nákladov zvýšenia dostupnosti služieb orgánov miestnej štátnej správy, orgánov územnej samosprávy a územnou samosprávou zriadenými právnickými osobami osobám patriacim k národnostným menšinám a etnickým skupinám v oblasti používania menšinových jazykov v úradnom styku.

2. Finančné náklady územnej samosprávy (obce)

Na otázku týkajúcu sa **finančných prostriedkov z rozpočtu obce, ktoré obec v období rokov 2019 – 2020 vynaložila na zabezpečenie aplikácie zákona č. 184/1999 Z. z.**, odpovedalo 336 obcí (304 za maďarskú, 4 za ukrajinskú, 24 za rusínsku, 4 za rómsku a za nemeckú národnostnú menšinu obec neodpovedala). Veľká časť obcí vrátane tých, ktoré odpovede vyplnili, sa vyjadrila, že predmetné finančné prostriedky nevie vyčíslieť. To potvrdzuje aj skutočnosť, že porovnateľne veľké obce uviedli diametrálne odlišné sumy na zabezpečenie rovnakých oblastí. Nízku výpovednú hodnotu mali aj odpovede tých obcí, ktoré uvádzali okrúhlu „univerzálnu“ sumu v odpovediach pre všetky oblasti, a to napríklad aj za oblasť, ktorú nezabezpečujú.

Tabuľka 3

počet obyvateľov	Vyčíslené uvedené náklady obcí v priemere v eurách; počítané zo súm iných než 0													
	a)	b)	c)	d)	e)	f)	g)	h)	i)	j)	k)	l)	m)	n)
41 – 200	72	42	58	61	66	12	9	47	19	31	107	59	88	294
201 – 500	138	254	229	103	10	24		183	0	200	180	77	117	164
501 – 1000	230	425	468	450	293	56	150	762	2000	300	680	148	252	234
1001 – 3000	545	413	621	192	36	88	225	105	395	201	602	288	346	902
3001 – 5000	33	35	108	303	13	115	50	10		300	108	208	342	643
5001 – 10000			693	362	27	1000				1150	1390	1150	1590	2448
10001 – 20000	30	4250	1025	4515		30	200	4100		2000	250	550	385	150
20001 – 50000	2000		5000	152		375				56		3000	10000	30310
celkový priemer	324	468	552	465	96	74	130	399	454	311	256	233	354	1073

Legenda:

- a) odpovede na podania napísané v jazyku národnostnej menšiny okrem štátneho jazyka aj v jazyku národnostnej menšiny;
- b) používanie aj jazyka národnostnej menšiny v úradnej agende obecného úradu (napr. v zápisniciach, uzneseniach, štatistikách, evidenciách a pod.);
- c) vedenie kroniky aj v jazyku národnostnej menšiny;
- d) zabezpečenie dvojjazyčných úradných formulárov v rozsahu pôsobnosti obce a ich spracovanie (preklad vyplnených údajov v jazyku národnostnej menšiny do štátneho jazyka);
- e) vydávanie dvojjazyčných verejných listín (povolenia, oprávnenia, potvrdenia, vyjadrenia a vyhlásenia);
- f) vydávanie dvojjazyčných rodných listov, sobášnych listov a úmrtných listov;
- g) vydávanie rozhodnutí v správnom konaní v rovnopise v jazyku národnostnej menšiny;
- h) prípravu materiálov na zasadnutie obecného/mestského zastupiteľstva aj v jazyku národnostnej menšiny;
- i) zabezpečenie možnosti používať jazyk národnostnej menšiny na rokovaní obecného/mestského zastupiteľstva;
- j) zabezpečenie informácií o všeobecne záväzných právnych predpisoch popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny;
- k) vydávanie a zverejňovanie všeobecných záväzných nariadení obce aj v jazyku národnostnej menšiny;
- l) uvádzanie informácií týkajúcich sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR na miestach prístupných pre verejnosť, ktoré sú v správe obce, aj v jazyku národnostnej menšiny;
- m) uvádzanie nápisov a oznamov určených na informovanie verejnosti (najmä v predajniach, na športoviskách, v reštauračných zariadeniach, na uliciach, pri cestách a nad nimi, na letiskách, autobusových staniciach a železničných staniciach), ktoré sú v správe obce, i v jazyku národnostnej menšiny;
- n) zverejňovanie dôležitých informácií (informácie o zložení a právomoci orgánov samosprávy obce, prehľad právnych predpisov, pokynov, inštrukcií, výkladových stanovísk, podľa ktorých obec koná a rozhoduje alebo ktoré upravujú práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb vo vzťahu k obci, miesto, čas a spôsob, akým je možné získavať informácie a informácie o tom, kde môžu podať fyzické osoby alebo právnické osoby žiadosť, návrh, podnet, sťažnosť alebo iné podanie, postup, ktorý musí obec dodržiavať pri vybavovaní všetkých žiadostí, návrhov a iných podaní, vrátane príslušných lehôt, ktoré je potrebné dodržať, sadzovník správnych poplatkov, ktoré obec vyberá za úkony a konania správnych orgánov, sadzovník úhrad za sprístupňovanie informácií a informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom obce) na úradnej tabuli obce, na webovom sídle obce a v periodickej tlači aj v jazyku národnostnej menšiny.

Analýza odpovedí obcí ukázala, že väčšina z nich neposkytla relevantné údaje. Výnimkou sú sumy za **externé služby**, prípadne nákup materiálu, ktoré obec eviduje ako samostatné položky v rámci svojho účtovníctva. Jedna obec s maďarskou národnostnou menšinou uviedla, že je členom Združenia miest a obcí Lingua Civis, ktoré pre nich zabezpečuje preklad materiálov do jazyka národnostnej menšiny. Ročný členský príspevok predstavuje 3 154 eur. Združenie je v súlade so zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a ďalších právnych predpisov dobrovoľným, na politických stranách a hnutiach nezávislým záujmovým združením obcí. Cieľom združenia v zmysle jeho stanov je okrem iného zabezpečiť potrebné predpoklady a zlepšiť odborné podmienky používania maďarského jazyka v úradnom styku, ako jazyka národnostnej menšiny na základe medzinárodných zmlúv, Ústavy a zákonov SR; zjednocovať postup členských miest a obcí pri vykonávaní im zákonom zverených úloh, najmä týkajúce sa používania maďarského jazyka v úradnom styku, ako jazyka národnostnej menšiny; zabezpečiť jednotnú úradnú terminológiu v maďarskom jazyku a vyhotovenie prekladov úradných materiálov pre potreby členských miest a obcí a iné.

Väčšina obcí, ktoré **používanie jazykov národnostných menšín** zabezpečujú, tak robia **prostredníctvom vlastných zamestnancov ovládajúcich jazyk národnostnej menšiny**. Obce, ktoré disponujú pracovníkmi, ktorí ovládajú jazyk národnostnej menšiny, neevidujú problém s umožnením ústneho úradného styku. Vo všeobecnosti je problémom však používanie jazyka národnostnej menšiny v písomnom úradnom styku. Tí zamestnanci, ktorí vyhotovujú preklady do jazykov národnostných menšín, tak robia v rámci pracovného času, nie však pravidelne

a počas celého pracovného času, a preto obce nevedeli vyčíslieť náklady na túto časť ich činnosti. Na základe výsledkov analýzy je možné konštatovať, že nie všetci zamestnanci obcí, ktorí ovládajú jazyk národnostnej menšiny, ho ovládajú na dostatočnej úrovni a nie všetci zo zamestnancov, ktorí ho ovládajú slovom a písmom, dokážu prekonať obavy, že preklad do jazyka národnostnej menšiny vyhotovia právne a terminologicky nesprávne. Zamestnanci obcí s maďarskou národnostnou menšinou opakovane vyjadrili obavy, že im v prípade vyhotovenia nesprávneho prekladu do jazyka národnostnej menšiny hrozí žaloba zo strany žiadateľov o vydanie dvojjazyčného úradného dokumentu, prípadne iných osôb. Tieto obavy sú príčinou chýbajúcich dvojjazyčných dokumentov v mnohých obciach s maďarskou národnostnou menšinou, v ktorých zamestnanci obce ovládajú maďarský jazyk slovom a písmom, a to napriek ustanoveniu zákona č. 184/1999 Z. z. (§ 2 ods. 3) „v pochybnostiach je rozhodujúce znenie odpovede orgánu verejnej správy v štátnom jazyku“. Preto je aplikácia zákona č. 184/1999 Z. z. efektívnejšia v tých oblastiach, v ktorých postačuje zverejnenie už vyhotoveného prekladu, prípadne prekladu jednoduchého textu.

Často je zverejnená napr. **informácia o možnosti používať jazyk príslušnej národnostnej menšiny** v ústnej i písomnej podobe v úradnom styku, ktorej preklad je zverejnený na webovom sídle splnomocnenca³ a ktorú uvádza v jazyku národnostnej menšiny 413 obcí, z toho 359 v maďarskom jazyku – napriek tomu, že v tejto oblasti je úroveň aplikácie jedna z najvyšších, stále sú obce, ktoré túto informáciu zverejnenú nemajú.

Pokiaľ ide o **maďarský jazyk**, v 513 obciach majú zamestnanca, ktorý ho ovláda slovom a písmom, 494 z nich zabezpečuje používanie tohto jazyka v úradnom styku prostredníctvom svojich zamestnancov. Obavy z používania maďarského jazyka v písomnom úradnom styku odzrkadľuje aj zistenie, že zo 107 obcí, ktorým boli doručené podania od občanov v jazyku národnostnej menšiny, 105 malo zamestnancov, ktorí ovládajú jazyk maďarskej národnostnej menšiny slovom a písmom, ostatné dve len slovom. Napriek tomu len 69 z týchto obcí poskytlo odpovede aj v maďarskom jazyku (jedna z nich len so zamestnancom, ktorý ovláda maďarský jazyk len slovom) a 24 čiastočne (opäť jedna z obcí so zamestnancom ovládajúcim maďarský jazyk len slovom). Ide o problém, ktorý sa v ústnom úradnom styku neprejavuje, zamestnanci obcí nemajú obavy ho používať. K získaniu znalostí úradnej terminológie maďarského jazyka, no najmä odvahy ho v písomnom úradnom styku používať, môže prispieť jazykové kompetenčné vzdelávanie. Aplikačná prax zákona č. 184/1999 Z. z. je jednoduchšia a menej nákladná v tých obciach, ktoré majú zamestnancov ovládajúcich jazyk národnostnej menšiny na dostatočnej úrovni. Z dotazníkového zisťovania vyplynulo, že obce, ktoré reálne aplikujú ustanovenia zákona č. 184/1999 Z. z., ich zabezpečujú najmä prostredníctvom vlastných zamestnancov (túto možnosť uviedlo 587 obcí), a nie externých služieb.

V prípade národnostných menšín, ktoré nemajú zabezpečené vzdelávanie v jazyku národnostnej menšiny, je používanie jazykov národnostných menšín v písomnom úradnom styku prostredníctvom zamestnancov obce oveľa problematickejšie. Špecifickým prípadom je **nemecký jazyk**. Existuje viacero škôl s vyučovaním alebo s vyučovacím jazykom nemeckým, sú to však väčšinou školy, na ktorých prebieha vyučovanie nemčiny ako cudzieho, nie

³ Dostupné na: <https://www.narodnostnemensiny.gov.sk//informacia-o-moznosti-pouzivania-jazykov-narodnostnych-mensin/> .

materinského jazyka. Avšak takáto škola sa v blízkosti Kunešova, jedinej obce uvedenej v nariadení vlády SR č. 221/1999 Z. z. nenachádza.

Rómska a rusínska národnostná menšina nemá zabezpečenú možnosť vzdelávania v materinskom jazyku na všetkých stupňoch. Zamestnanci obcí tak majú obmedzené možnosti nadobudnutia jazykových kompetencií v týchto jazykoch na relevantnej úrovni. Pokiaľ ide o rusínsku národnostnú menšinu, problém s používaním jej jazyka v ústnej komunikácii obce neevidujú. Príslušníci rusínskej národnostnej menšiny majú právo používať svoj materinský jazyk v 68 obciach. Možnosť vzdelávania na strednej škole s vyučovacím jazykom rusínskym nie je zabezpečená. Z porovnania údajov zo správ za predchádzajúce obdobia vyplýva, že stúpa záujem o používanie rusínskeho jazyka aj v písomnom úradnom styku. V sledovanom období bolo evidovaných spolu 8 písomných podaní od občanov v rusínskom jazyku v 3 obciach, v období 2017 – 2018 jedno podanie v jednej obci, predtým žiadne. Evidované boli 3 žiadosti o vydanie úradných formulárov dvojjazyčne v jednej obci – v predchádzajúcom období evidované neboli. Prvýkrát boli evidované žiadosti o vydanie dvojjazyčných verejných listín v jednej obci – išlo o 5 žiadostí o potvrdenia, 2 o vyjadrenie a jednu žiadosť o vyhlásenie. V dvoch obciach boli evidované žiadosti o 4 rodné listy, 2 sobášne listy a jeden úmrtný list, zatiaľ čo v období 2017 – 2018 bol záujem o 3 rodné listy a 1 sobášny list v jednej obci, predtým evidované neboli. Jednej obci bola doručená žiadosť o vydanie rozhodnutia v rovnopise aj v jazyku národnostnej menšiny – predtým v žiadnej. Jednej obci boli doručené 3 žiadosti o vydanie informácie o všeobecne záväzných právnych predpisoch popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny – predtým v žiadnej. Tieto požiadavky občanov sa týkali 6 rôznych obcí: Brezovec, Dobroslava, Dubová, Medzilaborce, Ublá a Závada.

V sieti škôl a školských zariadení SR nie je zaradená škola s vyučovacím jazykom rómskym. Na 8 školách prebieha vyučovanie rómskeho jazyka.⁴ Príslušníci rómskej národnostnej menšiny majú právo používať svoj materinský jazyk v písomnom úradnom styku v 57 obciach. Rómsky jazyk ovláda podľa údajov zistených prostredníctvom dotazníkov slovom a písmom spolu 173 z 1057 zamestnancov 33 obcí s rómskou národnostnou menšinou. Niektoré obce však do tohto počtu zarátali zamestnancov, ktorí ovládajú maďarský a nie rómsky jazyk, keďže časť rómskych komunít považuje za svoj materinský jazyk maďarský. Obce s rómskou národnostnou menšinou neevidovali písomné podania od občanov v rómskom jazyku ani iné žiadosti o vydanie úradných dokumentov. Podobné poznatky priniesli aj správy za predchádzajúce obdobia.

Značný vplyv na používanie jazykov národnostných menšín v písomnom úradnom styku má aj skutočnosť, že zamestnanci obcí sú často presvedčení, že dokument vydaný aj v jazyku národnostnej menšiny musí byť úradným prekladom. Toto presvedčenie nemá oporu v znení zákona č. 184/1999 Z. z., ktorého vyššie citované znenie § 2 ods. 3 tento rozšírený omyl vyvracia. V registri úradných prekladateľov MS SR v súčasnosti nefiguruje prekladateľ rómskeho ani rusínskeho jazyka.

⁴ Sú to: Základná škola Kružlová 103, Súkromné hudobné a dramatické konzervatórium, Požiarnická 1, Košice, Konzervatórium Jozefa Adamoviča, Exnárova 8, Košice, Súkromné hudobné a dramatické konzervatórium, Školská 31, Rimavská Sobota, Súkromná pedagogická a sociálna akadémia, Požiarnická 1, Košice, Súkromná spojená škola, Angyalova ulica 417/31, Kremnica, Súkromná základná škola, Galaktická 9, Košice, Súkromná stredná odborná škola Biela voda 2, Kežmarok.

Na otázku, ktorá mala za cieľ zistiť, aké **finančné náklady sú potrebné na úplné zabezpečenie jazykových práv**, odpovedalo 322 obcí (255 za maďarskú, 5 za ukrajinskú, 30 za rusínsku, 32 za rómsku a za nemeckú národnostnú menšinu obec neodpovedala). Keďže odpovede na otázku na výšku finančných prostriedkov z rozpočtu obce, ktoré obec vynaložila v sledovanom období na predmetné oblasti, neboli spoľahlivé, je pravdepodobné, že ani údaje uvedené v odpovedi na otázku na výšku finančných prostriedkov z rozpočtu obce, ktoré sú potrebné na plnenie zákonných povinností a možností na kalendárny rok, takými nie sú. Napr. jedna obec s rómskou národnostnou menšinou uviedla odhadované náklady na zabezpečenie jednotlivých oblastí vo výške 20 000 – 50 000 eur na každú oblasť, pričom ostatné obce s rómskou národnostnou menšinou odhadovali potrebné sumy za jednotlivé oblasti na 0 – 1 500 eur, väčšinou v rozmedzí 20 – 500 eur. Na druhej strane 100 obcí uviedlo, že na aplikáciu zákona č. 184/1999 Z. z. finančné prostriedky nie sú potrebné vôbec, ďalších 9 obcí uviedlo, že na plné zabezpečenie aplikácie uvedeného zákona je potrebných maximálne 20 eur ročne, 38 ďalších obcí dokáže plne aplikovať zákon za finančné prostriedky nepresahujúce 200 eur ročne a 65 obcí potrebuje na plnenie zákona najviac 1 000 eur za rok. Spolu 212 obcí uviedlo maximálne 1 000 eur ako výšku finančných prostriedkov potrebnú na úplnú aplikáciu stanovení zákona č. 184/1999 Z. z., z toho 28 obcí s rómskou národnostnou menšinou, 16 obcí s rusínskou národnostnou menšinou, 5 obcí s ukrajinskou národnostnou menšinou a 163 obcí s maďarskou národnostnou menšinou.

Tabuľka 4: Poskytnutie odpovede na otázku na finančné náklady potrebné na zabezpečenie jazykových práv

	odpovedali	podiel v %	neodpovedali	podiel v %	spolu
maďarská	255	51%	248	49%	503
rusínska	30	47%	34	53%	64
rómska	32	59%	22	41%	54
ukrajinská	5	31%	11	69%	16
nemecká	0	0%	1	100%	1
S P O L U	322	51%	316	49%	638

Tabuľka 5: Finančné náklady uvedené obcami ako potrebné na úplné zabezpečenie jazykových práv

	0 €	1-50 €	51-200 €	201-500 €	501-1 000 €	1 001-1 500 €	1 501-2 000 €	2 001-3 000 €	3 001-5 000 €	5 001-10 000 €	> 10 000 €
maďarská	65	11	26	40	21	16	12	11	8	14	24
rusínska	6	3	4	1	2	4	0	1	4	0	1
rómska	27	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1
ukrajinská	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
nemecká	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
S P O L U	100	17	30	41	24	20	12	12	13	12	26

Zaradenie otázok na zistenie nákladov na aplikáciu zákona č. 184/1999 Z. z. predstavuje prvý krok, ktorý je predpokladom reálneho naplnenia tohto zákona v praxi.

3. Východiská finančného zabezpečenia plnenia úloh vyplývajúcich zo zákona č. 184/1999 Z. z. orgánmi štátnej správy

Uplatňovanie zákona č. 184/1999 Z. z. sa vzťahuje na celkovo 89 subjektov štátnej správy, ako aj ich organizačných útvarov (pobočiek, kontaktných miest, pracovísk alebo staníc), z toho 14 okresných úradov, 27 úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, 16 daňových

úradov, 13 colných úradov, 8 regionálnych veterinárnych a potravinových správ, 6 regionálnych úradov verejného zdravotníctva a 5 štátnych archívov. Uvedené subjekty sú financované z rozpočtovej kapitoly príslušných rezortov (Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva financií SR, Ministerstva pôdohospodárstva SR a Ministerstva zdravotníctva SR).

Tabuľka 6

orgán štátnej správy	počet	menšinový jazyk
okresné úrady	14	maďarský (12) rusínsky (2)
úrady práce, sociálnych vecí a rodiny	27	maďarský (26) rusínsky (1)
daňové úrady	16	maďarský
colné úrady	13	maďarský (12) rusínsky (1)
RVPS	8	maďarský
RÚVZ	6	maďarský
štátne archívy	5	maďarský
S P O L U	89	maďarský jazyk (85) rusínsky jazyk (4)

Správa po prvýkrát mapovala oblasť finančného zabezpečenia používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku aj orgánmi štátnej správy, a to prostredníctvom 9 tematických otázok zameraných na vynaložené finančné prostriedky v sledovanom období. Jedným z dôvodov mapovania bolo aj vyhodnotenie výsledkov záverečných otázok predchádzajúcich správ, ktoré v rámci vytvárania podmienok pre používanie jazykov národnostných menšín v úradnom styku poukázali aj na nedostatočné finančné prostriedky na zabezpečenie prekladateľských alebo tlmočnických služieb.

4. Finančné náklady orgánov štátnej správy

Z výsledkov dotazníkového prieskumu vyplynulo, že **49 (55 %) orgánov štátnej správy nevynaložilo žiadne finančné prostriedky na žiadnu tematickú oblasť** (16 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 okresných úradov; 5 RÚVZ a dve RVPS). Niektoré orgány štátnej správy zdôvodňovali nevynaloženie finančných prostriedkov na predmetné oblasti nasledovne: nemajú k dispozícii žiadne finančné prostriedky; predmetné oblasti sa ich netýkajú; uvedené prípady sa nevyskytli; preklady zabezpečujú v réžii vlastných zamestnancov v kvalite zodpovedajúcej ich možnostiam. 10 (11 %) orgánov štátnej správy čiastočne vynaložilo finančné prostriedky na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku (4 RVPS; 3 úrady práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; dva okresné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou a jeden RÚVZ) v celkovej výške 1 361,50 EUR. 30 (34 %) orgánov štátnej správy neposkytlo odpovede na žiadne otázky (8 úradov práce; 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady a dve RVPS).⁵

⁵ Konkrétne išlo o nasledovné orgány štátnej správy: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda; Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, pracovisko Šamorín; Úrad práce, sociálnych vecí a

Výsledky prieskumu za jednotlivé tematické oblasti v súvislosti s **vynaloženými finančnými prostriedkami** boli nasledovné.

Na prípravu **prekladov odpovedí na podania** napísané v jazyku národnostnej menšiny okrem štátneho jazyka aj v jazyku národnostnej menšiny bolo použitých celkom 422,82 EUR za dva (2 %) orgány štátnej správy, z toho 117,89 EUR za jeden okresný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou a 304,93 EUR za jednu RVPS. Na otázku neodpovedalo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady a 3 RVPS). Žiadne finančné prostriedky nevynaložilo 54 (61 %) orgánov štátnej správy (17 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 7 okresných úradov; 6 RÚVZ a 4 RVPS).

V oblasti používania jazyka národnostnej menšiny **v úradnej agende** (napr. v zápisniciach, uzneseniach, štatistikách, evidenciách a pod.) neboli použité žiadne finančné prostriedky. Na otázku neodpovedalo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady a 3 RVPS). Žiadne finančné prostriedky nevynaložilo 56 (63 %) orgánov štátnej správy (17 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 RÚVZ a 5 RVPS).

V oblasti zabezpečenia **dvojjazyčných úradných formulárov** v rozsahu pôsobnosti (preklad vyplnených údajov v jazyku národnostnej menšiny do štátneho jazyka) bolo použitých celkom 144,41 EUR za jeden okresný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou. Odpoveď neposkytlo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady a 3 RVPS). Žiadne finančné prostriedky nevynaložilo 55 (62 %) subjektov (17 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 7 okresných úradov; 6 RÚVZ a 5 RVPS).

V oblasti vydávania **dvojjazyčných verejných listín** (povolenia, oprávnenia, potvrdenia, vyjadrenia a vyhlásenia) neboli použité žiadne finančné prostriedky. Na otázku neodpovedalo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou

rodiny Dunajská Streda, pracovisko Veľký Meder; Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno; Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, pracovisko Hurbanovo; Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, pracovisko Kolárovo; Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trebišov, pracovisko Streda nad Bodrogom; Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trebišov, pracovisko Čierna nad Tisou; Okresný úrad Dunajská Streda; Okresný úrad Galanta; Okresný úrad Levice, pracovisko Šahy a pracovisko Želiezovce; Okresný úrad Šaľa; Okresný úrad Rimavská Sobota; Okresný úrad Humenné, pracovisko Medzilaborce; Daňový úrad Bratislava, pobočka Senec; Daňový úrad Trnava, pobočka Dunajská Streda; Daňový úrad Trnava, pobočka Galanta; Daňový úrad Trnava, kontaktné miesto Šamorín; Daňový úrad Banská Bystrica, pobočka Rimavská Sobota; Štátny archív v Banskej Bystrici, pracovisko Archív Rimavská Sobota; Štátny archív v Košiciach, pracovisko Archív Rožňava; Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Komárno; Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Nové Zámky; Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Šaľa; Colný úrad Trnava, pobočka Dunajská Streda; Colný úrad Trnava, stanica Veľký Meder; Colný úrad Nitra, stanica Štúrovo; Colný úrad Košice, pobočka Rožňava; Regionálna veterinárna a potravinová správa Dunajská Streda; Regionálna veterinárna a potravinová správa Galanta

národnostnou menšinou; 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady a 3 RVPS). Žiadne finančné prostriedky nevyňaložilo 56 (63 %) orgánov štátnej správy (17 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 RÚVZ a 5 RVPS).

V oblasti vydávania **rozhodnutí v správnom konaní** v rovnopise v jazyku národnostnej menšiny neboli použité žiadne finančné prostriedky. Na otázku neodpovedalo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady a 3 RVPS). Žiadne finančné prostriedky nevyňaložilo 56 (63 %) orgánov štátnej správy (17 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 RÚVZ a 5 RVPS).

V oblasti zabezpečenia **informácií o všeobecne záväzných právnych predpisoch** popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny neboli použité žiadne finančné prostriedky. Na otázku neodpovedalo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady a 3 RVPS). Žiadne finančné prostriedky nevyňaložilo 56 (63 %) orgánov štátnej správy (17 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 RÚVZ a 5 RVPS).

V oblasti uvádzania **informácií týkajúcich sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR** na miestach prístupných pre verejnosť, ktoré sú v správe úradu, aj v jazyku národnostnej menšiny bolo použitých celkom 153,43 EUR za dva (2 %) orgány štátnej správy – dve RVPS. Odpoveď neposkytlo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady a 3 RVPS). Žiadne finančné prostriedky nevyňaložilo 54 (61 %) orgánov štátnej správy (17 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 RÚVZ a 3 RVPS).

V oblasti uvádzania **nápisov a oznamov určených na informovanie verejnosti** aj v jazyku národnostnej menšiny bolo použitých celkom 1 135,92 EUR za 8 (9 %) orgánov štátnej správy (682,96 EUR za 4 RVPS; 398,96 EUR za 3 úrady práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou a 54 EUR za jeden RÚVZ). Odpoveď neposkytlo 30 (34 %) orgánov štátnej správy (8 úradov práce; 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady a dve RVPS). Žiadne finančné prostriedky nevyňaložilo 51 (57 %) orgánov štátnej správy (16 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 RÚVZ a dve RVPS).

V oblasti **zverejňovania dôležitých informácií**⁶ na úradnej tabuli, na webovom sídle a v periodickej tlači aj v jazyku národnostnej menšiny bolo použitých celkom 225,58 EUR za dva (2 %) orgány štátnej správy (dva okresné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou). Na otázku neodpovedalo 34 (38 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady a 4 RVPS). Žiadne finančné prostriedky nevynaložilo 53 (60 %) subjektov (17 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 6 okresných úradov; 6 RÚVZ a 4 RVPS).

Ďalší rad otázok v 9 tematických oblastiach sa zameriaval na **zistovanie odhadovanej výšky finančných prostriedkov**, ktoré sú potrebné na plnenie zákonných povinností a možností v oblasti používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku orgánmi štátnej správ na kalendárny rok.

Z výsledkov vyplynulo, že **41 (46 %) orgánov štátnej správy nekvantifikovalo finančné prostriedky na žiadnu tematickú oblasť** používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku (12 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 okresných úradov; 3 RVPS a jeden RÚVZ). Niektoré orgány štátnej správy zdôvodňovali nekvantifikovanie finančných prostriedkov tým, že nevedia odhadnúť výšku finančných prostriedkov; nemajú k dispozícii žiadne finančné prostriedky; nevydávajú predmetné dokumenty; doposiaľ žiaden klient nepodal podanie v jazyku národnostnej menšiny alebo nevznikol dôvod na tlmočenie alebo preklady. 17 (19 %) orgánov štátnej správy čiastočne kvantifikovalo finančné prostriedky na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku (6 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou; 5 okresných úradov, z toho dva okresné úrady so sídlom v obci s rusínskou národnostnou menšinou; 4 RÚVZ a dve RVPS) v celkovej výške 53 370,99 EUR. Predmetné financie by boli použité v 62 prípadoch. 31 (35 %) orgánov štátnej správy neposkytlo odpovede na žiadne otázky (9 úradov práce; 4 okresné úrady; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady; 3 RVPS a jeden RÚVZ).

Z výsledkov prieskumu taktiež vyplynulo, že na **preklady odpovedí na podania** napísané v jazyku národnostnej menšiny okrem štátneho jazyka aj v jazyku národnostnej menšiny bolo odhadovaných celkom 1 475 EUR za 6 (7 %) orgánov štátnej správy (525 EUR za 3 RÚVZ; 450 EUR za dva úrady práce a 500 EUR za jednu RVPS). Finančné prostriedky nekvantifikovalo 50 (56 %) orgánov štátnej správy (15 úradov práce; 11 daňových úradov; 10 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 3 RVPS a dve RÚVZ). Na

⁶ Informácie o zložení a právomoci orgánov samosprávy obce, prehľad právnych predpisov, pokynov, inštrukcií, výkladových stanovísk, podľa ktorých obec koná a rozhoduje alebo ktoré upravujú práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb vo vzťahu k obci, miesto, čas a spôsob, akým je možné získať informácie a informácie o tom, kde môžu podať fyzické osoby alebo právnické osoby žiadosť, návrh, podnet, sťažnosť alebo iné podanie, postup, ktorý musí obec dodržiavať pri vybavovaní všetkých žiadostí, návrhov a iných podaní, vrátane príslušných lehôt, ktoré je potrebné dodržať, sadzobník správnych poplatkov, ktoré obec vyberá za úkony a konania správnych orgánov, sadzobník úhrad za sprístupňovanie informácií a informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom obce.

otázku neodpovedalo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce; 4 okresné úrady; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady; 4 RVPS a jedna RÚVZ).

V oblasti používania jazyka národnostnej menšiny v **úradnej agende** (napr. v zápisniciach, uzneseniach, štatistikách, evidenciách a pod.) bolo odhadovaných celkom 6 382 EUR za 4 (5 %) orgány štátnej správy (5 282 EUR za jeden okresný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou; 800 EUR za dve RÚVZ a 300 EUR za jeden úrad práce). Žiadne finančné prostriedky nevyňaložilo 51 (57 %) orgánov štátnej správy (16 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 okresných úradov; 4 RVPS a 3 RÚVZ). Na otázku neodpovedalo 34 (38 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce; 5 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady; 4 RVPS a jedna RÚVZ).

V oblasti zabezpečenia **dvojjazyčných úradných formulárov** v rozsahu pôsobnosti (preklad vyplnených údajov v jazyku národnostnej menšiny do štátneho jazyka) bolo kvantifikovaných 3 580,25 EUR za 7 (8 %) orgánov štátnej správy (1 980,25 EUR za jeden okresný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou; 600 EUR za 4 RÚVZ; 500 EUR za jednu RVPS a 500 EUR za jeden úrad práce). Finančné prostriedky nekvantifikovalo 49 (55 %) orgánov štátnej správy (16 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 9 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 3 RVPS a jeden RÚVZ). Odpoveď neposkytlo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 okresné úrady; 4 colné úrady; 4 RVPS a jeden RÚVZ).

V oblasti vydávania **dvojjazyčných verejných listín** (povolenia, oprávnenia, potvrdenia, vyjadrenia a vyhlásenia) bolo kvantifikovaných 11 420,50 EUR za 5 (6 %) orgánov štátnej správy (8 920,50 EUR za jeden okresný úrad; 1 000 EUR za dve RÚVZ; 1 000 EUR za jednu RVPS a 500 EUR za jeden úrad práce). Finančné prostriedky nekvantifikovalo 51 (57 %) orgánov štátnej správy (16 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 9 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 3 RÚVZ a 3 RVPS). Na otázku neodpovedalo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 okresné úrady; 4 colné úrady; 4 RVPS a jeden RÚVZ).

V oblasti vydávania **rozhodnutí v správnom konaní** v rovnopise v jazyku národnostnej menšiny bolo kvantifikovaných 7 960,15 EUR za 8 (9 %) orgánov štátnej správy (3 200 EUR za 3 RÚVZ; 3 060,15 EUR za jeden okresný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou; 1 000 EUR za jednu RVPS a 700 EUR za 3 úrady práce). Finančné prostriedky nekvantifikovalo 51 (57 %) orgánov štátnej správy (14 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 9 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 3 RÚVZ; 3 RVPS a dve RÚVZ). Na otázku neodpovedalo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 okresné úrady; 4 colné úrady; 4 RVPS a jeden RÚVZ).

V oblasti zabezpečenia **informácií o všeobecne záväzných právnych predpisoch** popri štátnom jazyku aj v jazyku národnostnej menšiny bolo kvantifikovaných 8 544,35 EUR za

5 (6 %) orgánov štátnej správy (4 944,35 EUR za jeden okresný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou; 2 300 EUR za dva RÚVZ a 1 300 EUR za dva úrady práce). Finančné prostriedky nekvantifikovalo 51 (57 %) orgánov štátnej správy (16 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 okresných úradov; 4 RVPS a 3 RÚVZ). Na otázku neodpovedalo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (9 úradov práce; 5 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady; 4 RVPS a jeden RÚVZ).

V oblasti uvádzania **informácií týkajúcich sa ohrozenia života, zdravia, bezpečnosti alebo majetku občanov SR** na miestach prístupných pre verejnosť, ktoré sú v správe úradu, aj v jazyku národnostnej menšiny bolo kvantifikovaných celkom 3 621,45 EUR za 6 (7 %) orgány štátnej správy (2 631,45 EUR za jeden okresný úrad v obci s rusínskou národnostnou menšinou; 600 EUR za dva úrady práce; 200 EUR za jednu RVPS a 190 EUR za dva RÚVZ). Finančné prostriedky nekvantifikovalo 50 (56 %) orgánov štátnej správy (15 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 8 okresných úradov; 4 RVPS a 3 RÚVZ). Odpoveď neposkytlo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce; 5 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady; 3 RVPS a jeden RÚVZ).

V oblasti uvádzania **nápisov a oznamov určených na informovanie verejnosti** aj v jazyku národnostnej menšiny bolo použitých celkom 3 482,64 EUR za 11 (12 %) orgánov štátnej správy (1 536,39 EUR za 5 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 310 EUR za 3 RÚVZ; 1 536,25 EUR za dva okresné úrady, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou a 100 EUR za jednu RVPS). Finančné prostriedky nekvantifikovalo 45 (51 %) orgánov štátnej správy (12 úradov práce; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 7 okresných úradov; 4 RVPS a dve RÚVZ). Odpoveď neposkytlo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce; 5 okresných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady; 3 RVPS a jeden RÚVZ).

V oblasti zverejňovania **dôležitých informácií**⁷ na úradnej tabuli, na webovom sídle a v periodickej tlači aj v jazyku národnostnej menšiny bolo použitých celkom 6 854,65 EUR za 10 (11 %) orgánov štátnej správy (5 454,65 EUR za 4 okresné úrady; 700 EUR za dve RÚVZ; 600 EUR za 3 úrady práce a 100 EUR za jednu RVPS). Finančné prostriedky nekvantifikovalo 46 (52 %) orgánov štátnej správy (14 úradov práce, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 11 daňových úradov; 9 colných úradov, z toho v jednej obci s rusínskou národnostnou menšinou; 5 okresných úradov; 4 RVPS a 3 RÚVZ). Na otázku neodpovedalo 33 (37 %) orgánov štátnej správy (10 úradov práce; 5 okresných úradov, z toho v jednej obci

⁷ Informácie o zložení a právomoci orgánov samosprávy obce, prehľad právnych predpisov, pokynov, inštrukcií, výkladových stanovísk, podľa ktorých obec koná a rozhoduje alebo ktoré upravujú práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb vo vzťahu k obci, miesto, čas a spôsob, akým je možné získať informácie a informácie o tom, kde môžu podať fyzické osoby alebo právnické osoby žiadosť, návrh, podnet, sťažnosť alebo iné podanie, postup, ktorý musí obec dodržiavať pri vybavovaní všetkých žiadostí, návrhov a iných podaní, vrátane príslušných lehôt, ktoré je potrebné dodržať, sadzobník správnych poplatkov, ktoré obec vyberá za úkony a konania správnych orgánov, sadzobník úhrad za sprístupňovanie informácií a informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom obce.

s rusínskou národnostnou menšinou; 5 daňových úradov; 5 štátnych archívov; 4 colné úrady; 3 RVPS a jeden RÚVZ).

Zámerom novozaradeného okruhu otázok do aktuálneho prieskumu bolo zistiť finančnú náročnosť zabezpečovania úloh vyplývajúcich z používania maďarského a rusínskeho jazyka v úradnom styku. Uvedený zámer však na základe zozbieraných údajov nebolo možné naplniť, keďže oslovené subjekty v rámci prieskumu alebo neodpovedali, alebo neposkytli relevantné údaje v oblasti vynaložených a odhadovaných finančných prostriedkov. Z celkového počtu 89 orgánov štátnej správy 10 (11 %) orgánov štátnej správy čiastočne uviedlo výšku vynaložených finančných prostriedkov na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku za kalendárny rok v celkovej výške 1 361,50 EUR. 55 % orgánov štátnej správy uvedené náklady nekvantifikovalo a 34 % orgánov štátnej správy neodpovedalo na položené otázky. Uvedených 10 subjektov, ktoré poskytlo čiastočné údaje, nezodpovedá celému spektru orgánov štátnej správy pretože nezahrňuje štátne archívy, daňové úrady a colné úrady. Z celkového počtu 89 orgánov štátnej správy ich 17 (19 %) čiastočne uviedlo výšku odhadovaných finančných prostriedkov na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku za kalendárny rok v celkovej výške **53 370,99 EUR**. 46 % orgánov štátnej správy uvedené náklady nekvantifikovalo a 35 % orgánov štátnej správy neodpovedalo na položené otázky. Uvedených 17 subjektov, ktoré poskytlo čiastočné údaje, nezodpovedá celému spektru orgánov štátnej správy pretože opätovne nezahrňuje štátne archívy, daňové úrady a colné úrady. Z uvedených údajov teda nie je možné kvantifikovať priemerné ročné výdavky všetkých dotknutých orgánov štátnej správy. Z poskytnutých údajov vyplýva, že napríklad jeden okresný úrad (Okresný úrad v Medzilaborciach) kvantifikoval finančné prostriedky v predmetných oblastiach v celkovej výške cca **32 060 EUR**. Napriek uvedenému, predmetné zistenia predstavujú prvý krok k aplikácii zákona č. 184/1999 Z. z. v praxi zo strany orgánov štátnej správy a je žiaduce, aby sa táto oblasť aj naďalej osobitne sledovala a konkrétne rezorty pristupovali k tejto problematike zodpovedne.

4.1 Aktualizovaná informácia finančných nákladov orgánov štátnej správy

Splnomocnenec vlády SR pre národnostné menšiny, pán László Bukovszky poveril členov Dočasnej pracovnej skupiny na vypracovanie Metodického usmernenia Úradu vlády SR k spôsobu finančného zabezpečenia plnenia úloh vyplývajúcich zo zákona č. 184/1999 Z. z. orgánmi verejnej správy (ďalej len „pracovná skupina“) zberom dát na základe dotazníka vypracovaného úradom splnomocnenca.

Prostredníctvom členov pracovnej skupiny bolo formou dotazníka oslovených 56 vecne príslušných orgánov štátnej správy, z toho 13 okresných úradov, 3 úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, 16 daňových úradov, 13 colných úradov, 6 regionálnych úradov verejného zdravotníctva a 5 štátnych archívov so žiadosťou o poskytnutie kvalifikovaných odhadovaných údajov o zabezpečení úradnej dvojazyčnosti.

Na základe následnej analýzy získaných dát možno uviesť, že uvedené orgány štátnej správy kvantifikovali celkové náklady na zabezpečenie úradnej dvojazyčnosti vo výške **33 415 EUR** za jeden kalendárny rok (rok 2020), z toho okresné úrady vo výške 24 230 EUR, daňové a colné úrady spolu vo výške 5 500 EUR, regionálne úrady verejného zdravotníctva spolu vo

výške 2 485 EUR, štátne archívy spolu vo výške 1 200 EUR a 3 vybrané úrady práce, sociálnych vecí a rodiny vo výške 0 EUR.

4.2 Informácia o finančných nákladoch organizačných zložiek Hasičského a záchranného zboru

Z dotazníkového prieskumu správy vyplynulo, že zo 6 dotknutých subjektov 3 Okresné riaditeľstvá Hasičského a záchranného zboru (OR HaZZ) v sledovanom období nevyvalovali na zabezpečenie používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku žiadne finančné prostriedky, dve OR HaZZ neodpovedali a jedno OR HaZZ vynaložilo čiastočné finančné prostriedky vo výške 50 EUR. Pri otázke týkajúcej sa odhadovanej výšky finančných prostriedkov potrebných na zabezpečenie plnenia úloh vyplývajúcich zo zákona č. 184/1999 Z. z. dve OR HaZZ uviedli, že nevyvalovali žiadne finančné prostriedky a 4 OR HaZZ identifikovali odhadované finančné náklady v celkovej výške **3 600 EUR**.

5. Finančný rámec k vzniku Fondu/dotačnej schémy na kompenzáciu zvýšených výdavkov samospráv - odporúčanie

Zámerom metodického usmernenia bolo zistiť finančnú náročnosť zabezpečovania úloh vyplývajúcich zo zabezpečenia používania jazykov národnostných menšín v úradnom styku a zdefinovať potrebný finančný rámec k vzniku Fondu alebo dotačnej schémy z hľadiska jazykových práv, ktorých dodržiavanie je povinné a ich nedodržanie je správnym deliktom podľa zákona č. 184/1999 Z.; jazykové práva, ktorých dodržiavanie je povinné a ich nedodržanie nie je správnym deliktom podľa zákona č. 184/1999 Z. z. a jazykové práva, ktorých uplatňovanie stanovuje zákon č. 184/1999 Z. z. ako možnosť pre všetky vecne príslušné subjekty verejnej správy.

Uvedený zámer na základe zozbieraných údajov nie je možné komplexne naplniť, keďže oslovené subjekty v rámci dotazníkového prieskumu k správe, ako aj v rámci doplňujúceho zisťovania v rámci pracovnej skupiny poskytli len čiastočné údaje v sledovanej oblasti za jeden kalendárny rok. Orgány štátnej správy vrátane ich organizačných zložiek sú financované z rozpočtovej kapitoly príslušných rezortov (Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva financií SR, Ministerstva pôdohospodárstva SR a Ministerstva zdravotníctva SR).

Vzhľadom na skutočnosť, že gestorom problematiky aplikácie zákona č. 184/1999 Z. z. je Úrad vlády SR a na základe získaných údajov Úrad splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny a v súlade s odporúčaním člena pracovnej skupiny reprezentujúceho Združenie miest a obcí Slovenska („ZMOS“) odporúča **zriadenie Fondu na kompenzáciu zvýšených výdavkov pre samosprávu** (ďalej „Fond“) **alebo dotačnej schémy pri Úrade vlád SR** vzniknutých v súvislosti s plnením ustanovení zákona č. 184/1999 Z. z. a to aj vzhľadom na skutočnosť, že ostatné povinné dotknuté subjekty sú finančne pokryté príslušnou rozpočtovou kapitolou rezortu pod ktorý prináležia. Výsledky tejto analýzy však môžu slúžiť ako východisko pre definovanie potrebných finančných nákladov nevyhnutých na aplikáciu zákona v praxi.

V tejto súvislosti je však možné očakávať, že administratívna záťaž pre dotknuté samosprávy, často malé s minimálnym personálnym obsadením, by bola neadekvátna

v porovnaní s možnými benefitmi, čo by od využívania ponúkaného finančného mechanizmu a rozvoja dvojjazyčnosti v dotknutých samosprávach skôr odrádzalo. Z uvedených dôvodov člen pracovnej skupiny za ZMOS po konzultácii s Kanceláriou ZMOS navrhol riešiť finančné zabezpečenie plnenia zákonných povinností a možností **formou normatívneho financovania**. Táto forma, by bola oveľa **viac adresná a zároveň motivačná** pre dotknuté samosprávne orgány. Normatívne financovanie by pozostávalo z nasledovných ukazovateľov:

1. Pre obce, ktoré spadajú pod zákon č. 184/1999 o používaní jazykov národnostných menšín a v ktorých v súlade s §2 ods. 1 zákona (podľa dvoch po sebe nasledujúcich sčítaniach žije v obci najmenej 15% obyvateľov s trvalým pobytom patriacich k jednej národnostnej menšine) by sa vytvoril jednoduchý normatívny systém financovania z hľadiska počtu ich obyvateľov: počet obyvateľov patriacich k danej menšine podľa posledného sčítania v obci x 2 eurá ročne. Bolo by to uplatnením „subjektívneho práva“ daných obcí finančne zastropované daným vzorcom. Vychádzajúc z faktu, že pokrytie „základnej dvojjazyčnosti“ nemôže byť závislé od absolútneho počtu príslušníkov národnostnej menšiny v obci (povinnosť platí aj v prípade malého počtu), v prípade menších obcí do 500 obyvateľov navrhujeme poskytnúť 500 eur ročne, ako minimálnu výšku normatívu.

2. Fond navrhovaný v Čl. X. ods. 6. Metodického usmernenia by sa premenoval na **Fond na normatívnu kompenzáciu zvýšených výdavkov samospráv vzniknutých v súvislosti s plnením ustanovení zákona 184/1999 Z. z.**

3. V tejto forme by bol vytvorený finančný mechanizmus **motivačný**. Mohol by fungovať na základe podobného princípu, ako normatívne financovanie školstva. So všeobecným odvolaním sa na plnenie úloh zo zákona by bol normatív poskytnutý dotknutým obciam. Vyúčtovaním by musela každá samospráva preukazovať, na aké oprávnené výdavky v danom roku normatív použila. Oprávnenými výdavkami by mali byť okrem prekladov do menšinového jazyka, tlače dvojjazyčných dokumentov, výroby nápisov a tabúl atď. aj príplatok zamestnancom samospráv, ktorí komunikujú v riešených obciach s klientmi dvojjazyčne (na základe jazykových kompetencií, prípadne aj čestného vyhlásenia), ako aj „oznamy určené na informovanie verejnosti“ a „zverejňovanie dôležitých informácií“ v súlade s §5a zákona 184/1999 v miestnych médiách (zákon hovorí len o obcou vydávanej periodickej tlači, ale bolo by vhodné medzi oprávnené zaradiť aj vysielanie lokálnej resp. regionálnej televízie v jazyku menšiny o záležitostiach obce atď.). Ak sa obci v danom roku nepodarilo poskytnutý objem financií využiť na takto zadefinovaný účel, rozdiel by sa vrátil do štátnej pokladnice. Takto sformulovaný návrh finančného mechanizmu bude prerokovaný na januárovom zasadnutí Predsedníctva ZMOS-u.